

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-4-210 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 06-04/68-22
Karar Tarihi : 26.1.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Kerem Tomur, Evren SESLİ

C. ŞİKAYET EDEN : - İhbar

20

- Dabkoviç Deniz Acenteliği Nakliyat ve Ticaret A.Ş.
Rıhtım Cd. Yuva Sk. No:3-5 Kat:4 34425
Karaköy/İstanbul
Temsilcileri: Av. Sadiye ÖZÜLKÜ
Av. Mustafa Çağrı HATİP
İşbankası Blk. C/12 34349 Gayrettepe/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILANLAR : - Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.
İzmit Gölcük Yolu 14. Km. İhsaniye Gölcük/Kocaeli
- UECC Lojistik Hizmetleri Taşımacılık ve Ticaret A.Ş.
Eski Postane Sk. Demirsoy İşhanı No:9/23 41300
İzmit/Kocaeli

30

E. DOSYA KONUSU : Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. (Ford Otosan)'nin Kocaeli il sınırları içindeki Yeniköy otomobil fabrikasında bulunan limanına, yükleme ve boşaltma amacıyla gelen gemilerin yalnızca UECC Lojistik Hizmetleri Taşımacılık ve Ticaret A.Ş. (UECC Lojistik)'den acentelik hizmeti almasını zorunlu tutması.

40

F. İDDİALARIN ÖZETİ: İsimsiz şikayet dilekçesinde, başvuru sahibinin Kocaeli ilinde Yeniköy Ford iskelesi olarak adlandırılan ve Ford Otosan'ın işletmeciliğinde bulunan limanda acentelik hizmeti vermesinin işletmeci tarafından engellendiği belirtilmekte, ayrıca Ford Otosan'ın anılan limanda yükleme ve boşaltma yapan donatanlara acentelik hizmetlerinin temininde sadece UECC Lojistik ile çalışmaları şartını getirdiği ifade edilmektedir. Diğer taraftan, şikâyet sahibi başvurusunda Ford Yeniköy Limanı'ndaki servis kalitesinden ve maliyetlerden memnun olmadıklarını ve diğer tüm dünya limanlarında olduğu gibi donatanların kendi gemi acentesini tayin etmek istediğini belirtmiştir.

06-04/68-22

50 Öte yandan, Dabkoviç Deniz Acenteliği Nakliyat ve Ticaret A.Ş. (Dabkoviç)'nin şikayet dilekçesinde ise, anılan şirketin acenteliğini yürüttüğü M/V Acacia Ace ve M/V Heroic Ace gemilerinin Ford Yeniköy Limanı'na yüklerini boşaltırken yaşadıkları sıkıntılardan bahisle, Ford Liman İşletmesi ve UECC Lojistik'in aralarında yaptıkları hukuka aykırı anlaşma çerçevesinde, sadece UECC Lojistik acentesi ile çalışan gemilerin Ford Yeniköy Limanı'na yanaşmasına izin verilmesi ve diğer acentelerin faaliyetlerinin engellenmesi suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, konuya ilişkin olarak ihlalin bir an önce sona erdirilmesi için 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesi gereğince görüş bildirilmesi talep edilmektedir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 19.9.2005 tarih, 6537 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 7.10.2005 tarih, 2005-4-210/İİ-05-KT sayılı İlk İnceleme Raporu, 27.10.2005 tarih, 05-74 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 05-74/992-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 16.1.2006 tarih, 2005-4-210/ÖA-05-KT sayılı Önaraştırma Raporu 20.1.2006 tarih, REK.0.08.00.00-110/11 sayılı Başkanlık önergesi ile 06/04 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

70 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da, şikayete konu iddiaların gerçeği yansıtmadığı, bu sebeple adı geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

80 UECC Lojistik'in faaliyet alanı ile bu teşebbüsün uygulamaları ve aldığı kararların muhtemel etkileri dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "gemi acentelik hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

I.1.1. İlgili Coğrafi Pazar

90 Gemi acenteliği hizmetinin ülkemizdeki tüm limanlarda (ve konteynır, kuru dökme yük, ham petrol gibi tüm yük tipleri için) verilebilmesi ve gemi acentelerinin çoğunluğunun merkezinin İstanbul'da bulunması dikkate alınarak incelemeye esas ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

Önaraştırma aşamasında Raportör'lerce yapılan yerinde incelemelerde edinilen bilgi ve belgeler aşağıdaki gibidir:

I.2.1. Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'de Yapılan Görüşme

100 Raportörlerin Ford Otosan yetkilisi ile yaptıkları görüşmede; söz konusu şahıs, Ford Otosan'ın 3. şahıslara ait yüklemelere müdahale etmediğini, Liman'ın durumunun uygun olması ve Ford Otosan'ın taşımalarının engellenmemesi hallerinde önceden onay alınması şartıyla diğer otomotiv firmalarına ait yüklerin boşaltılmasına izin verildiğini, buradaki amacın limandaki kapasitenin tam kullanılması ve sektörel dayanışmanın sağlanması olduğunu, başta Hyundai olmak üzere 3. şahısların toplam içindeki payının 2004 ve 2005 yıllarında yaklaşık %7 olduğunu, sadece 3. şahısların yükünü taşıyan gemilerin limanda yükleme-boşaltma yapmasına yönelik olarak bugüne kadar talep gelmediğini, Özellikle limanın faaliyete geçtiği ilk yıllarda Toyota ile limanın kullanılması ile ilgili görüşmeler yapıldığını, ancak, Toyota'nın taşımalarında Derince'deki kamu limanını kullanmayı tercih ettiğini ifade etmiştir.

110 Bunların yanısıra, Ford Otosan yetkilisi tarafından, UECC'nin belirli hizmetlerde acente olarak kullanımının sadece Ford Yeniköy limanında yapılacak faaliyetlerin organizasyonu açısından talep edildiği, limana yanaşana kadar geçen süreçteki acentelik hizmetlerinin armatörün, donatanın kendi tercihi olduğu, bu politikalarının limanın mülkiyetine sahip olmalarından değil, nakliyesi yapılan ürünlerin kendi ürünleri olmasından kaynaklandığı belirtilerek, *"Geçtiğimiz dönemde iki örnek olaya Acacia Ace ve Heroic Ace gemilerinin limandaki acentelik hizmetlerinin UECC tarafından verilmesi konusunda itirazları olmuştu. Acacia Ace ve Heroic Ace Uzakdoğu'dan gelen ve Ford Ranger araçları yüklü gemilerdi. Normalde Uzakdoğu'dan gelen gemiler taşıdıkları araç sayısı sınırlı olduğundan Yunanistan'daki Pire Limanı'na boşaltmalarını yaparlar. Bu limandan Neptüne veya Grimaldi gemileri ile limanımıza getirilirler. Fakat söz konusu olayda araç sayısının yüksek olması ve muhtemelen Türkiye'deki diğer limanlara da uğranılacak olması sebebiyle limanımıza yanaşmaları öngörülürdü. Limanın işleyişini bilmemeleri sebebiyle belirli acente hizmetleri için UECC ile çalışmamızı başlangıçta kabul etmediler. Biz kendilerine limanımızda uygulanan sistemi anlatıp, isterlerse de Ford Ranger araçları Derince'deki limana boşaltabileceklerini bildirdik. Ancak Derince'deki limandan tesislerimize olan ara nakliyenin masrafları donatanlarda olacaktı. Bu sebeplerle taşıyıcı firma limanımızı kullanmayı tercih etti. Belirttiğimiz gibi söz konusu her iki olayda taşımaya konu olan ürün ve dolayısıyla mal sahibi Ford Otosan'dır."* denilmiştir.

I.2.2. UECC Lojistik Hizmetleri Taşımacılık ve Ticaret Hizmetleri A.Ş.'de Yapılan Görüşme

140 Raportörlerin UECC Lojistik yetkilisi ile yaptıkları görüşmede; söz konusu şahıs, şirketlerinin Norveç menşeli olduğunu, UECC Lojistik'in araç park sahası çalıştırma olarak tanımlanan LLP hizmetini İngiltere ve İspanya'nın çeşitli kentlerinin de aralarında bulunduğu 5 limanda daha verdiğini, söz konusu tesislerde tamamen otomotiv nakliyesinin gerçekleştirildiğini, ana şirket ve iştiraklerinin otomotiv taşımacılığı ve bununla bağlantılı LLP hizmetleri dışında başka faaliyetinin bulunmadığını ifade etmiştir.

150 UECC Türkiye'nin kuruluş amacı ve Ford Yeniköy Limanı'ndaki faaliyetlerine ilişkin olarak ise, UECC Lojistik yetkilisi tarafından, Ford Otosan ile çalışmak için yapılan ihaleyi kazanan ana şirketin, UECC Lojistik'i, sadece Ford tarafından üretilen araçların fabrika çıkışında tesliminden itibaren araçları uygun biçimde adreslemek, adreslemeyi takip etmek, gemicilerle görüşmek, gelecek gemiye göre araçları ayarlamak, araçları gemiye sokmak, ithal gelen araçları gümrük alanına sokmak, tırların Türkiye'ye dağıtımının organizasyon ve koordinasyonunu
160 sağlamak görevlerini yerine getirmek üzere kurduğu, Ford Otosan dışında başka bir müşteri ile çalışmadıkları, konteyner ve kuru yük taşıyan herhangi bir gemiye acentelik hizmeti vermemeleri nedeniyle şirketin gemi acenteliği hizmeti veren teşebbüslerle aynı grupta kabul edilemeyeceği belirtilmiştir.

Yetkili ayrıca, Ford Otosan için LLP faaliyetinin tek bir firma tarafından verilmesinin gerektiğini, tesislerdeki güvenliğin ve koordinasyonun ancak bu şekilde sağlanabileceğini söylemiştir. Buna göre, örneğin, Ford Yeniköy Limanı'na aynı anda 2 gemi yanaşabilmektedir. Limana daha fazla geminin gelmesi halinde ve her bir geminin boşaltılmasının kendi acentesi tarafından
160 düzenlenmesi halinde sorunlar ortaya çıkacaktır. Ana şirket tarafından işletilen diğer limanlarda da uygulama bu yöndedir.

1.2.3. Dabkoviç Deniz Acenteliği Nakliyat ve Ticaret A.Ş.'de Yapılan Görüşme

Şikâyetçi Dabkoviç'in yetkilisi Rapotörlerle yaptığı görüşmede, Ford Yeniköy Limanı ile ilgili şikâyetleri hakkında, Türkiye'de temsilcisi buldukları MITSUI O.S.K Lines (Mitsui) firmasının M/V Acacia Ace gemisinin Ford Yeniköy Limanı'na yanaşması ve yükünün boşaltılması işleminde acente olarak
170 çalışmalarının Ford Otosan ve UECC tarafından engellendiğini ifade etmiştir.

Yetkiliye göre olayın gelişimi şu şekilde olmuştur: Acacia Ace gemisi Japonya'dan yola çıktığı andan itibaren donatan Mitsui firması tarafından acente olarak Dabkoviç tayin edilmiştir. Bu nakliyede taşıtan yani yükün sahibi Ford Otosan firmasıdır. Dolayısıyla, geminin Ford Yeniköy Limanı'na yanaşması planlanmış, gerekli ihbarlar ve çalışmalar yapılmıştır. Ancak Ford firması limanlarındaki acentelik faaliyetlerinin anlaşmalı olduğu UECC tarafından yapılabileceğini söyleyerek yükün boşaltılması işleminde Dabkoviç'in acente olarak kalması durumunda geminin Ford Yeniköy Limanı'nda hizmet
180 alamayacağını bildirmiştir. Donatan Mitsui firmasının acente olarak Dabkoviç'i belirlediğini bildirmesine rağmen Ford firmasının tutumunda herhangi bir değişiklik olmamıştır. Çözüm olarak Dabkoviç donatana yükü Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü (TCDD) tarafından işletilen Derince Limanı'na boşaltmayı önermiştir. Esasen, Derince Limanı bölgesinde otomobil yüklemeleri için bir saha oluşturmuş olan Dabkoviç aralarında Toyota firmasının da bulunduğu ile birçok firma ile çalışmaktadır. Fakat, söz konusu olayda donatan firma olan Mitsui bazı ticari kaygılar nedeniyle Derince Limanı'nın kullanılmasını kabul etmemiş olup, aynı durum daha sonra M/V Heroic Ace gemisinin Ford Yeniköy Limanı'na yanaşma işlemleri sırasında da tekrarlanmıştır.

190

I.2.4. Ford Otosan Liman ve Terminal İşletmesi ve Ana Lojistik Hizmet Sağlayıcı Sorumluluğuna İlişkin 1 Mayıs 2004 Tarihli Sözleşme

“Ford Otosan Liman ve Terminal İşletmesi ve Ana Lojistik Hizmet Sağlayıcı Sorumluluğuna İlişkin 1 Mayıs 2004 Tarihli Sözleşme”, Ford Otosan ve United European Car Carriers AS (UECC), Norveç UECC ve UECC Lojistik arasında imzalanmıştır. Bu sözleşmenin “İşin Tarifi” başlıklı 1. maddesinde;

200 “LLP, ana lojistik hizmet sağlayıcı ve Liman/Terminal işletmecisi olarak, aşağıdakiler de dahil olmak, fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere, şu hususlardan sorumlu olacaktır:

a) Liman ve terminalde bulunması gereken gümrük kurumlarını ve sair resmi kurumları (Ford Otosan için iki ilave büro da dahil olmak, fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere) hesaba katarak, Liman ve Terminal işletmesi için gereken Terminal tesislerinin ve depolama alanlarının yerleşim planının hazırlanması;

b) Liman ve Terminalin işletme ve emniyeti;

c) Ford Otosan adına, ithal/ihraç edilen araçlarla ilgili gümrük işlemlerinin (gümrük komisyonculuğu hariç) koordinasyon ve ikmali ve bu Araçlarla bağlantılı olarak gümrük işlemleri için gereken dokümanların hazırlanması;

210 d) Liman ve Terminal alanına giren veya çıkan Araçlar için gerekli depolama ve lojistik planlama işlerinin organize edilmesi;

e) İstasyon 7’de Araçların Ford Otosan’dan teslim alınması ve ilgili Bayi ya da Ford Company’ye sevkiyat için Terminalde uygun depolama işlerinin organize edilmesi;

f) Liman ve Terminalde Araçları taşıyıcılara ve gemilere yükleme ya da taşıyıcılardan ve gemilerden boşaltma işlerinin organize edilmesi;

g) Ford Otosan’ın izniyle ve Ford Otosan adına, Ford Otosan’ın yerel teslimat/nakliye ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla nakliyecilere yönelik ihalelerin ve Taşıyıcılar aracılığıyla yapılacak nakliye işlerinin organize edilmesi;

220 h) (yurt içi ve yerel teslimatlarda) Araçların nakliyle ilgili tüm konularda Taşıyıcılar ve sigorta şirketleriyle tüm ilişkilerin yürütülmesi;

i) Ford Otosan tarafından imal edilmiş ya da Ford’dan ithal edilmiş araçların Bayilere sevkiyat ve teslimatının koordine ve organize edilmesi (Yerel teslimatlar için nakliye şirketleriyle kontratlar LLP ve Ford Otosan tarafından yapılacaktır);

j) Ek 1’de belirtilen usullere ve Kontrol Listesine uygun olarak, Liman ve Terminal alanına giren veya çıkan Araçlarda kalite kontrollerinin yapılması;

k) LLP’nin, yurt içi ve/veya yurt dışı BU araç sevkiyatları konusunda Ford ya da Ford Otosan tarafından açılan ihalelerle ilgili çalışmalara katılma hakkı vardır; bununla birlikte tekliflerin incelenmesi aşamasına katılmasına izin verilmeyecektir.”

230 hükümlerine yer verilmiştir.

06-04/68-22

Ayrıca, söz konusu sözleşme uyarınca UECC Lojistik liman ve terminal güvenliği; araçların teslimi, depolanması, yüklenmesi ve boşaltılması; nakliye düzenlemeleri; muayeneler ve araç hasarları; gümrük işlemleri ve taşeronlarla ilgili görev ve sorumluluklarının yanı sıra Liman ve Terminal İşletmecisi olarak;

- a) yürürlükteki Deniz ve Gümrük yönetmeliğine uygun olarak, gelen ve giden gemi trafiğini izleyecek;
- b) deniz nakliyecilerine hizmet veren, zorunlu kılavuz alma, çekme ve römorkör hizmetlerini organize eden bir deniz acentesi olarak hareket edecek;
- 240 c) Fabrikadan Terminale doğru araç hareketlerini yönetecek, yurt dışı sevkiyatlarda ve yerel teslimatlarda Araç konsolidasyon/dokümantasyon işlemlerini yapacak;
- d) yurt içi sevkiyatları, dokümanları, gümrük işlemlerini (gümrük komisyonculuğu hariç) ve Bayilere yapılacak teslimatları yönetecek;
- e) yerel dağıtıma sokulan Araçlarda, araçla birlikte araç sahibine verilmesi gereken kitapçık ve dokümanları yerleştirecek ve bunların Bayilere sevk ve teslim sürecini izleyecek;
- f) günlük olarak, araç alanında yeterli yer bulunmasını sağlayacak ve envanter kontrolleri yapacak;
- 250 g) talep halinde, Bayi ve YSS'ye Araç durumunu bildirecek;
- h) istif, yükleme ve boşaltma hizmetleri verecek ve yükleme ve boşaltma sürecini kontrol edecek;
- i) Liman ve Terminal tesislerinin, tesislerde bulunan unsurların (makine, ekipman, vb.) ve burada depolanmış Ürünlerin ve genel olarak tesislerin işletme ve yönetim sorumluluğunu üstlenecek;
- j) Liman ve Terminalin işbu Sözleşme hükümlerine uygun olarak işletilmesi için gerekli kadro ve personeli işe alacak ve eğitecek;
- k) faaliyetin ihtiyaçlarına uygun ve Ford Otosan'ın kabul edeceği nitelikte bir organizasyon kuracak;
- 260 l) Araç nakil işleri konusunda düzenli olarak Ford Otosan'a rapor verecek, ters giden işlere dikkat çekecek ve bunların düzeltilmesi hususunda önerilerde bulunacak;
- m) Araç hareketleriyle bağlantılı olarak Bayilerden, YSS'lerden ve Ford'dan gelen şikayetleri çözüme kavuşturacak;
- n) tüm veri taleplerinde, verilen online (gerçek zamanlı) olarak Ford Otosan sistemlerine transfer edilmesini sağlayacak;
- o) YSS pazarlarına yapılan araç nakillerinde YSS'ler için birinci derece irtibat noktası olarak hareket edecek ve kendisine yöneltilen soruları 12 saat içinde cevaplayacak;
- 270 p) günlük stok kontrolleri yapacak, araç alanındaki tüm araçları gösteren, ihracat için 7 günden ve yerel teslimat için 2 günden daha uzun süredir alanda bekleyen

06-04/68-22

araçlara dikkat çekecek (LLP, bu tür uzun süredir bekleyen araçlar konusunda gerekli tedbirleri derhal almalıdır);

q) gemilerin iskeleyle zarar verip vermediğini ya da herhangi bir atık bırakıp bırakmadığını izleyecektir.

I.2.5. Ford Yeniköy Limanı'nın Ford Otosan ve 3. Şahıslar Tarafından Kullanımına İlişkin İstatistik Bilgiler

280 Ford Otosan'da yapılan yerinde inceleme sırasında Raportörlerce alınan Ford Yeniköy Limanı'ndaki operasyonlara (ithalat ve ihracat miktarları) ve 3. şahıs yüklerinin taşımalardaki payına ilişkin tablo aşağıdaki gibidir:

Ford Yeniköy Limanı'nda gerçekleştirilen yükleme ve boşaltmaların dağılımı

Yük Sahibi	Yük Miktarı (Yükleme+Boşaltma) (Adet)					
	2003 (Adet)	2003 (%)	2004 (Adet)	2004 (%)	2005 (Adet)	2005 (%)
Ford Otosan	94.407	82,91	189.683	92,59	184.094	92,37
3. Şahıs	19.463	17,09	15.175	7,41	15.213	7,63
Toplam	113.870	100	204.858	100	199.307	100

Bu tablodan Ford Yeniköy Limanı'nın 3. şahıs yükleri için kullanılmakla beraber, ağırlıklı olarak ve Ford Otosan yetkilileri tarafından da ifade edildiği üzere Ford Otosan'ın ithalat ve ihracat operasyonları için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

290 Diğer taraftan, Ford Otosan'dan alınan ve yıllara göre 3. şahıslara ait araç elleçlemelerinin ayrıntılı dökümüne yer veren tablo aşağıda yer almaktadır:

Yıllara Göre 3. Parti Araç Elleçleme Özeti

	2003	2004	2005
Hyundai	19.463	(...)	(...)
Mitsubishi	-	(...)	-
Peugeot	-	(...)	-
Honda	-	(...)	-
Citroen	-	(...)	-
Renault	-	(...)	-
Land Rover	-	(...)	-
Mazda	-	-	(...)
TOPLAM	19.463	15.175	15.213

1.2.6. Dabkoviç, MOL (Acentenin Donatanı Olan Uluslararası Deniz Taşımacılığı Şirketi) ve Ford Otosan Yetkilileri Arasındaki Elektronik Posta Yazışmaları

300

Şikayet dilekçesi eklerinde Kurum'a gönderilen bir kısım elektronik posta yazışma örneklerine aşağıda yer verilmiştir:

- 26.8.2005 tarihinde Dabkoviç'ten Ford Otosan ve UECC Lojistik yetkililerine gönderilen elektronik posta iletisinde aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

310

"Telefon görüşmemize istinaden Yeniköy limanına gelecek olan Acacia Ace gemisinin acentalığı armatörümüzün (Mitsui O.S.K. Lines) vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda firmamız tarafından yapılacaktır. Mastership tarafından bize bildirilen acentelik hizmetini onların yapacağına dair bilgiler doğru değildir. Gerekli uyarıların tarafınızdan yapılmasını rica ederiz. Aksi takdirde gemimiz Derince limanına mal boşaltacaktır."

- 27.8.2005 tarihinde Ford Otosan yetkilisi tarafından Dabkoviç firmasına gönderilen elektronik posta iletisinde; *"Yeniköy iskelemizin Mastership tarafından işletilmesi nedeniyle acentelik işlemlerini Mastership-İzmit yapacaktır."*

- 27.8.2005 tarihinde Dabkoviç yetkilisi tarafından Ford Otosan yetkilisine gönderilen elektronik posta iletisi aşağıdaki gibidir:

320

"Limanınızın Mastership tarafından işletilmesi, acentelikte tekeli bir uygulama hakkı vermez, gemi armatörü ile yaptığımız görüşme neticesinde, malın yükleme aşamasında böyle bir talebin gelmemesi nedeniyle, anlaşması olduğu acente ile çalışmayı tercih edeceği, ayrıca yine taşıma yapılırken, konişmentoda belirtildiği üzere tahliye edilecek yer olarak İZMİT olarak gözükmesi ve sizin talebinize istinaden Yeniköy limanına yanaşmanın kabul edilmesine rağmen, başka bir acente ile çalışılmaya zorlanması ticari etik kuralları ve rekabet yasaları ile bağdaşmamaktadır. Bu vesile ile Taşıma senedinde belirtilen kurallar neticesinde, İzmit liman hudutları dahilinde bulunan Derince limanına ilgi geminin yanaşacağını bildirir, yine taşıma şartlarında da belirtildiği üzere, malın tahliyesine müteakiben oluşacak her türlü sorumluluğun tarafınıza ait olacağını hatırlatırız. Derince limanına ödenecek tahliye ücreti tarafımızdan yapılacak olup, ilgi araçlarınızı liman işletmesine Derince stok sahasında teslim edilecektir. Bilginizi rica eder, geminin Yeniköy takribi varışının Derince takribi varışının aynı tarihlerde olduğunu bildiririz."

330

27.8.2005 tarihinde Dabkoviç yetkilisi tarafından Ford Otosan yetkilisine gönderilen bir diğer elektronik posta iletisinde;

340

"Biraz önceki telefon görüşmemizde belirttiğim üzere gemi armatörü ile yaptığımız görüşmede geminin tahliye limanı olarak Yeniköy'e yanaşmasında bir problem olmadığı, fakat gemi armatörü, MOL, olarak Yeniköy limanında kendi acentesinden başka bir firmayla çalışmaya sıcak bakmadıkları ve eğer mal tahliyesi ile alakalı hizmeti UECC acentesi Mastership yapacaksa buna herhangi

06-04/68-22

bir itirazı olmadıkları, fakat gemiye verilecek acentelik hizmeti için kendi acentesi ile çalışmayı tercih edeceklerini bildirmişlerdir. Ayrıca MOL firması bu malın taşıma anlaşması sırasında yükleyici firmanın bu konuda MOL'e herhangi bir bilgi vermediklerini bildirmişlerdir.

350 *Bizim Türkiye genel acentesi olduğumuz MOL-Japonya'ya konuyu aktarıırken FORD firmasına ait Yeniköy limanı için FORD firması ile UECC firması ve/veya UECC firmasının Türkiye genel acentesi MASTERSHIP ile limanın işletmesi ile ilgili anlaşmaları olduğu anlaşma dahilinde limandaki mal elleçleme ve gemi acentelik hizmetlerinin sadece UECC ve/veya MASTERSHIP tarafından yapılacağı belirtilmekte, bu nedenle FORD firması olarak başka bir gemi acentesinin YENİKÖY limanında acentelik hizmeti vermesinin kabul edilmeyeceğini bildirdik. Bize kendilerinin Ford-Japonya ile konuşmalarında böyle bir bilgiyi kendilerine kimsenin vermediğini, ve bizim konuyu yanlış anlamış olabileceğimiz dolayısıyla, tarafınızdan konunun tekrar teyid edilmesini rica etmişlerdir. Bu nedenle bizim MOL-Tokyo'ya bildirdiğimiz konunun tekrar teyid edilmesini (mümkünse İngilizce) rica ederiz.*

Buna istinaden tarafımıza ivedilikle bilgi vermenizi rica eder, geminin Yeniköy limanına gideceğine dair gemi kaptanına talimat geçildiğini bildiririz.”

ifadelerine yer verilmiştir.

370 - 27.8.2005 tarihinde MOL yetkilisi tarafından Ford Otosan yetkilisine gönderilen elektronik posta iletilisinde, *“Geminin Yeniköy limanına geleceğini ve kargonun UECC operasyonu ile dağıtılacağını onaylıyoruz. ISS'in yapacağı onay daha sonra iletilecektir.”* denilmiştir.

- 12.10.2005 tarihinde Dabkoviç firmasından bir yetkilinin UECC yetkilisine gönderdiği elektronik posta iletilisi;

“Aşağıda detayları verilen konu gemi Ford adına tahliye yapmak üzere 18/10/2005 İzmit Yeniköy Limanı'nda beklenmektedir. Gerekli hazırlık ve ihbarların buna göre yapılmasını ve tarafımıza Yeniköy Liman proforma D/A geçmenizi rica ederiz.

380 *Toplam tahliye edilecek araç adedi 317.*

Not: Çanakkale giriş/çıkış ve Yeniköy Liman Koruyucu Acenteliği Şirketimiz tarafından yapılacaktır.”

şeklindedir.

- 12.10.2005 tarihinde Mitsui O.S.K. Bulk Shipping (Europe) Ltd. yetkilisi Ali ADİL tarafından MOL yetkilisine gönderilen elektronik posta iletilisinde, *“Biz ISS'i koruyucu acente, UECC'yi geminin acentesi olarak tayin edeceğiz.”* denilmiştir.

390 - 12.10.2005 tarihinde MOL yetkilisi tarafından Ali ADİL'e gönderilen elektronik posta iletilisinde *“Yeniköy'ü aramalısınız. Ford, Yeniköy için MOL'un UECC'yi*

06-04/68-22

acente olarak tayin etmesini isteyebilir. ISS ile bağlantı kurun lütfen.” İfadeleri bulunmaktadır.

- 12.10.2005 tarihinde Mitsui (Europe) Ltd. yetkilisi Goro YAMASHITA tarafından Mitsui O.S.K. Bulk Shipping (Europe) Ltd. yetkilisi Ali ADİL ile MOL ve Dabkoviç yetkililerine gönderilen elektronik posta iletisinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

400

“Bilginiz için, Yeniköy ve Derince'nin İzmit Körfezindeki konumlarını gösteren ekli dosyaya bakınız.

Anladığım kadarıyla Ford ihracat ve ithalat için Yeniköy'ü kullanıyor. Tedbiren Ford Japonya ile irtibata geçilerek, boşaltma limanı olarak Yeniköy'ün mü Derince'nin mi kullanılacağına netleştirilmesini öneriyorum.”

I.2.7. TCDD tarafından işletilen Kocaeli/Derince limanı ile Ford Yeniköy Limanı'na ait taşıma İstatistikleri'nin Karşılaştırılması

410

Liman	2004			Gemi Bekleme İskelesi
	Elleçlenen Yük Miktarı (Otomobil, İş makinesi, Vagon)	Uğrayan Gemi Sayısı	Depolama İmkanları Gümrüklü Alan)/Gümrüksüz Alan (m2)	
Ford Otosan	189.683	204	30.000/160.000	2
Derince	372.229	404	423.000/-	Yok

J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

Dabkoviç'e ait şikayet dilekçesinde, Ford-Otosan ile UECC Lojistik'in Ford Yeniköy Limanı'nın işletilmesi amacı ile aralarında imzaladıkları “Ford Otosan Liman ve Terminal İşletmesi ve Ana Lojistik Hizmet Sağlayıcı Sorumluluğuna İlişkin 1 Mayıs 2004 Tarihli Sözleşme”nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan hükümleri içerdiği ve gemi acenteleri arasındaki rekabet ortamını bozduğu şeklinde iddialar yer almaktadır.

420

“Sözleşme”nin 1. maddesinde UECC Lojistiğin Ford-Otosan'ın ana lojistik hizmet sağlayıcı ve liman/terminal işletmecisi olarak sorumlu olduğu hususlar belirlenmektedir. Söz konusu sorumluluk alanları içerisinde liman işletmeciliği ve gemi acenteliği açısından özellikle önem taşıyan;

“b) Liman ve Terminalin işletme ve emniyeti;

...

06-04/68-22

430 c) Ford Otosan adına, ithal/ihraç edilen araçlarla ilgili gümrük işlemlerinin (gümrük komisyonculuğu hariç) koordinasyon ve ikmali ve bu Araçlarla bağlantılı olarak gümrük işlemleri için gereken dokümanların hazırlanması;

...

f) Liman ve Terminalde Araçları taşıyıcılara ve gemilere yükleme ya da taşıyıcılardan ve gemilerden boşaltma işlerinin organize edilmesi;”

hususları yer almaktadır.

440 Ayrıca Sözleşme'nin 4.2. maddesinin (b) bendinde UECC Lojistiğin; “deniz nakliyecilerine hizmet veren, zorunlu kılavuz alma, çekme ve römorkör hizmetlerini organize eden bir deniz acentesi olarak” hareket edeceği düzenlenmektedir.

450 Sözleşmenin ilgili hükümleri Ford Yeniköy Limanı'nın işletilmesi ve limanda yapılan yükleme/boşaltma hizmetlerinin temini işinin münhasıran UECC Lojistik'e bırakıldığını göstermektedir. Ford Otosan ve UECC Lojistik arasındaki “Sözleşme” sadece limanın işletilmesi ile ilgili değildir. UECC firması; Ford Otosan'ın yurt içi satışa sunduğu araçların fabrika çıkışından teslim alınması, limanın yanında yer alan terminalde depolanması, bayilere dağıtım için organizasyonun sağlanması, bu kapsamda yerel taşıma ihalelerinin düzenlenmesi, araçların nakliye öncesi kalite kontrolünün yapılması gibi birçok farklı lojistik hizmetini de vermektedir.

460 Yukarıda yer verilen bilgiler ve taraf teşebbüs yetkililerinin ifadeleri UECC Lojistik'in sadece gemi acenteliği hizmeti veren bir teşebbüs olarak kabul edilmesini engellemektedir. UECC Lojistik, Ford Otosan için LLP (“Lead Logistic Provider”) şeklinde tanımlanan taşımacılık organizasyonu ve güvenliği hizmeti vermekte, ayrıca Türkiye'de sadece Ford Otosan ile çalışmaktadır. Taraflar arasındaki “Sözleşme”nin 16.1. maddesinde; UECC Lojistiğin mülkiyet yapısında ya da kontrolünde önceden Ford Otosan'ın yazılı izni alınmadıkça değişiklik yapılmayacağı, UECC Lojistik'in yönetiminde yetki ve sorumluluk taşıyan kişilerde yapılacak değişikliklerin Ford Otosan'a önceden bildirilmesi ve Ford Otosan'ın UECC Lojistik'in herhangi bir personel veya müdürünün değiştirilmesini talep edebileceği düzenlenmiştir. Anlaşılacağı üzere, UECC Lojistik Türkiye'de tamamen Ford Otosan ile çalışmaya özgülenmiş bir şirket olarak kurulmuş olup, bağlı bulunduğu ana şirket Norveç merkezli United European Car Carriers AS'dir.

470 UECC Lojistik'in yukarıda belirtilen şirket yapısı ve Ford Otosan için sürdürdüğü faaliyetleri önaraştırma konusu iddiaların değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Ford-Otosan kendi üretimi olan ve/veya ithal ettiği otomotiv ürünlerinin limanda yüklenme/boşaltılmasında sorumlu acente olarak UECC Lojistik ile çalışmaktadır. Bir başka ifadeyle, limanın sahibi sıfatı ile değil taşınan yükün alıcısı olarak acenteyi tayin etmektedir. Bu çerçevede, 4054 sayılı Kanun açısından esas incelenmesi gereken Ford Otosan Yeniköy Limanı'nın 3. şahıslar tarafından kullanımında yaşanan durumdur.

5 sıra sayılı tespitte yer verildiği üzere Ford Yeniköy Limanı halihazırda 3. şahıslar ve büyük oranda Hyundai firması tarafından (son dönemde yaklaşık % 7 oranında) kullanılmaktadır. Otomotiv ürünlerinin deniz yoluyla nakliyesi büyük ro-ro gemileri ile gerçekleştirilmektedir. Bu gemiler belirli hatlarda düzenli olarak araçları taşımakta (konteynır gemilerinde olduğu gibi) ve birden çok firmanın otomotiv ürünleri aynı gemide taşınabilmektedir. Konuya ilişkin olarak Ford Otosan yetkilileri; gemilerin Ford araçları ile yüklü olarak geldiğini, gemilerde boşluk olması halinde donatanın diğer otomotiv firmalarının araçlarını da taşıdığını, bu araçların önceden onay alınması şartıyla Liman'dan istifade edebildiğini, ancak sadece 3. şahısların yükünü taşıyan gemilerin limanda yükleme-boşaltma yapmasına yönelik olarak bugüne kadar talep gelmediğini belirtmişlerdir.

Yürütülen önaraştırma kapsamındaki -şikayete konu- 3. şahıslara ait taşımalar daha önceki tarihlerde Kurul tarafından karara bağlanan Liman A.Ş./Densay A.Ş. soruşturması (şikayetçi tarafından atıfta bulunulmuştur) ve aynı konudaki bir diğer inceleme olan Erdemir A.Ş./Erdemir Lojistik A.Ş. önaraştırmasındaki 3. şahıs taşımalarından farklıdır. Anılan bu iki durumda 3. şahıslara ait yükler kendi anlaşmalarının bulunduğu gemiler ile taşınmaktadır. Otomotiv ürünlerini taşıyan bir ro-ro gemisinde Ford markalı araçların yanı sıra örneğin Hyundai araçlarının da bulunması ise, söz konusu navlun sözleşmesinde Ford Otosan'ın "taşıtan" olmasını, dolayısıyla kendi belirlediği acenteyi boşaltma işleminde yetkili kılmasını engellememektedir. Dolayısıyla, Ford Yeniköy Limanı'nın sadece 3. şahıslar tarafından kullanımı değil, belirli taşımalarda Ford Otosan ile birlikte diğer teşebbüslerce ortak kullanımı söz konusudur. Aynı geminin boşaltılmasında birden çok acentenin çalışmasının (örneğin Ford için UECC Lojistik, Hyundai için başka bir acente) ise liman trafiği ve koordinasyonu açısından uygun olmayacağı Ford Otosan yetkililerince ifade edilmektedir.

Dabkoviç firmasının şikayet dilekçesinde yer alan iki örnek olayın ayrıca incelenmesi gerekmektedir. Ford Otosan'ın Ford Yeniköy Limanı'nda yüklerini boşaltabilmeleri için tahliyeden sorumlu acente olarak UECC Lojistik'i tayin ettiği iki gemi, M/V Heroic ACE ve M/V Acacia ACE, Uzakdoğu'dan gelen ve Ford Ranger tipinde araç yüklü gemilerdir. Ford Otosan, gemilerin tahliyesinde ortaya çıkan "acente sorununun" aşılması için, otomobillerin Derince Limanı'nda boşaltılmasını ve bu noktadan Ford Otosan tesislerine getirilmesini önermiştir. Ancak anılan iki geminin donatanı Mitsui firması Derince'den Ford tesislerine kadar yapılacak taşımaların maliyetine katlanmamak için boşaltmaları Ford Yeniköy Limanı'nda, UECC Lojistik'i tahliye acentesi olarak tayin etmek suretiyle kabul etmiştir. Anlaşıldığı üzere söz konusu iki olayda da Ford Otosan taşınan yükün alıcısı olarak istediği şartları donatana kabul ettirmiştir.

Yürütülen önaraştırma kapsamında belirtilmesi gereken son bir husus da Ford Yeniköy Limanı'nın bulunduğu coğrafyada otomotiv ürünlerinin yükleme-boşaltması açısından alternatif olarak TCDD tarafından işletilen Derince Limanı'nın bulunmasıdır. Söz konusu Liman 7 sıra sayılı tespitte de görüldüğü üzere gerek kapasite gerekse de kullanım açısından Ford limanını ikame edebilmektedir. Ford Yeniköy Limanı'nın Ford dışındaki otomotiv firmalarınca

06-04/68-22

ancak çok sınırlı biçimde kullanılması da bu durumu göstermektedir. Ford Otosan yetkilileri limanın ilk faaliyete geçtiği dönemde Toyota ile kullanım için görüşmede bulduklarını ancak Toyota'nın taşımalarda Derince limanını tercih ettiğini ifade etmişlerdir.

530 Ford Otosan'ın kendine ait yüklerin taşınmasında acente tayin etmesi ve/veya Ford Yeniköy Limanı'nın işletilmesi de dahil taşıma organizasyonlarını UECC Lojistik'e devretmesi tamamen Ford Otosan'ın kendi aldığı ticari kararlardır.

K. SONUÇ

540 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. ve UECC Lojistik Hizmetleri Taşımacılık ve Ticaret A.Ş.'nin aralarında imzaladıkları "Ford Otosan Liman ve Terminal İşletmesi ve Ana Lojistik Hizmet Sağlayıcı Sorumluluğuna İlişkin 1 Mayıs 2004 Tarihli Sözleşme"nin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"a aykırı hükümler içerdiği ve gemi acenteleri arasındaki rekabeti bozduğu iddiasının gerçeği yansıtmadığına, bu sebeple adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.